

2021

Pilot actieve openbaarheid TKI's (Innovatiebeleid)

Organisatie: Ministerie van EZK, Directie Innovatie en Kennis, TKI's, CIO-Office

Periode: april 2020 – mei 2021

Rijksprogramma
Duurzaam
Digitale
Informatiehuishouding

Programma RDDI

20 augustus 2021

Inhoud

Wijzigingshistorie	3
Colofon	3
Achtergrond	4
Aanleiding.....	4
Relatie met de Woo	4
Aanpak.....	4
Lessen	6

Wijzigingshistorie

Versie 1.0	20 augustus	versie tbv publicatie website
------------	-------------	-------------------------------

Colofon

Directie	RDDI
Projectnaam	Actieve Openbaarmaking
Versienummer	1.0
Projectleider	Peter Bont
Projectadviseurs	Guido Enthoven, Carina Jacobi, Marjan Dik
Projectsecretaris	Simon Kester

Auteurs	Guido Enthoven, Nadja Duykers, Katja Primozic, Ramon de Louw
---------	--

Achtergrond

In april 2020 startte de pilot 'Actieve openbaarheid TKI's'. Deze pilot werd geïnitieerd door het ministerie van EZK en vond plaats in samenwerking met de Topconsortia Kennis en Innovatie (TKI's). In totaal zijn er binnen de topsectoren (zoals Agro&Food, Chemie, Energie en Life Sciences & Health) 15 verschillende TKI's. De TKI's zijn als uitvoerders betrokken bij het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid. Het ministerie van EZK vindt het belangrijk dat er meer transparantie is over de financiering, werkwijze en resultaten van de TKI's.

Aanleiding

De aandacht voor actieve openbaarheid neemt toe, mede door de toegenomen vraag naar meer transparantie en openbaarheid vanuit de maatschappij. In januari 2021 heeft het kabinet toegezegd meer informatie actief openbaar te maken ihkv de POK-debatten en in de Tweede Kamer werd de Wet open overheid (Woo) aangenomen. Daarnaast zijn er ook andere overwegingen:

- Met publiek geld gefinancierde informatie behoort in beginsel ook voor het publiek toegankelijk te zijn.
- Het aantal Wob-verzoeken neemt toe. Wellicht kan actieve openbaarheid het aantal Wob-verzoeken terugdringen.
- In de Woo wordt onder andere bepaald dat subsidie-beschikkingen actief openbaar moeten worden gemaakt.
- Het is goed om transparant te zijn over de investeringen en resultaten van het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid: *'Be good and tell it.'*

Relatie met de Woo

De Woo bevat een inspanningsverplichting op het gebied van actieve openbaarheid. In artikel 3.1 wordt bepaald dat overheden gehouden zijn om 'informatie over het beleid, inclusief de voorbereiding, uitvoering, naleving, handhaving en evaluatie actief openbaar te maken, indien dit zonder onevenredige inspanning of kosten redelijkerwijs mogelijk is.' Deze pilot kan beschouwd worden als een uitwerking van de inspanningsverplichting op het gebied van actieve openbaarheid uit de Woo.

Aanpak

Het project actieve openbaarheid startte met het verzoek van de DG B&I om een pilot met de TKI's te starten. In het voorjaar van 2020 vonden enkele eerste brainstormsessies plaats tussen medewerkers van de Directie Innovatie en Kennis (I&K) en het CIO-Office van het ministerie van EZK. Dit resulteerde in een groslijst met een overzicht van verschillende informatiecategorieën. Hierbij is ook een eerste inschatting gegeven van de voordelen en nadelen van actieve openbaarheid per categorie. Dit heeft geresulteerd in een lijst met documenten en gegevens (geaccordeerd door de TKI's en I&K en onderverdeeld in een aantal informatiecategorieën) die alle TKI's actief openbaar zouden moeten maken via hun websites. Deze lijst is de basis van de uitvraag aan de TKI's geweest.

Projecten database
Icoon projecten /voorbeelden
Aanvraagprocedures
Wie zijn wij (het TKI)
Governance
Organogram
Jaarverslag
Financiering
POA middelen
Belangrijkste resultaten
Missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid (MTIB)
Kerndoelen / KPI's / Monitoring & Effectmeting (M&E)
Kennis en Innovatieagenda's (KIA's)
WNT (Wet Normering Topinkomens)

Figuur 1. Lijst met informatiecategorieën waarvan afgesproken is dat deze actief openbaar worden gemaakt.

In de periode september 2020 tot mei 2021 vonden in totaal 4 (digitale) bijeenkomsten plaats met directeuren van de TKI's. Daarnaast is er vanuit het projectteam van I&K diverse malen met individuele TKI's bilateraal contact geweest en zijn er meermaals toelichtende mails en bijgewerkte overzichten verzonden.

De startpositie verschilde enorm tussen de verschillende TKI's. Een klein aantal van hen voldeed bij de eerste inventarisatie al (nagenoeg) geheel aan de actieve openbaarheid van de onderscheiden informatiecategorieën. Een ander deel maakte tot dusver nauwelijks documenten openbaar.

Startsituatie

	TKI														
	TKI A	TKI B	TKI C	TKI D	TKI E	TKI F	TKI G	TKI H	TKI I	TKI J	TKI K	TKI L	TKI M	TKI N	TKI O
Projecten database															
Icoon projecten / voorbeelden															
Aanvraagprocedures															
Wie zijn wij															
Governance															
Organogram															
Jaarverslag															
Financiering															
POA middelen															
Belangrijkste resultaten															
MTIB															
Kerndoelen/ KPI's / M&E															
KIA's															
WNT															

Eindsituatie

	TKI														
	TKI A	TKI B	TKI C	TKI D	TKI E	TKI F	TKI G	TKI H	TKI I	TKI J	TKI K	TKI L	TKI M	TKI N	TKI O
Projecten database:															
Icoon projecten / voorbeelden															
Aanvraagprocedures															
Wie zijn wij															
Governance															
Organogram															
Jaarverslag															
Financiering															
POA middelen															
Belangrijkste resultaten															
MTIB															
Kerndoelen/ KPI's / M&E															
KIA's															
WNT:															

Figuur 2 en 3. Startsituatie en eindsituatie actieve openbaarheid TKI's, zie toelichting hieronder.

Toelichting bij figuur 2 en 3:

Groen	Actief openbaar gemaakt
Geel	Deels actief openbaar, extra slag nodig.
Rood	Nog niet actief openbaar, afspraken gemaakt over openbaarmaking

De rijen (verticale as) zijn niet goed leesbaar; zij komen overeen met de genoemde informaticategorieën uit figuur 1. In de kolommen staan de TKI's (horizontale as). Daarbij kan gedacht worden aan de TKI Nieuw Gas, de TKI Wind op Zee of de TKI Logistiek. De TKI's zijn hier benoemd als TKI A, TKI B, TKI C, etc., omdat hier gekozen is voor anonimisering; het met naam en toenaam noemen van TKI's die achterblijven wordt in dit stadium nog niet wenselijk geacht, mede vanwege enkele situaties van 'overmacht' als gevolg van ICT-problemen.

De figuren beogen vooral een globale indruk te bieden welke voortgang op het gebied van actieve openbaarheid na ruim een half jaar gerealiseerd kan worden. Zoals uit bovenstaande overzichten (startsituatie en eindsituatie) blijkt, is er veel vooruitgang geboekt in de openbaarmaking van de onderscheiden informaticategorieën door de TKI's. Enkele TKI's zullen nog een aantal stappen moeten zetten op het gebied van actieve openbaarmaking om te voldoen aan de afgesproken ambitie.

Lessen

- In deze pilot werd samengewerkt met 15 verschillende TKI's. Dit stelde bijzondere eisen aan het overleg en de communicatie. Er kon relatief snel worden geschakeld omdat de actieve openbaarheid een agendapunt werd bij een aantal reeds geplande overleggen met TKI-directeuren. In een relatief korte periode is er veel voortgang geboekt.
- Sommige informatie leent zich niet goed om te delen met een groot publiek, zoals (onderdelen) uit de aanvragen, omdat deze concurrentiegevoelige informatie bevat. Andere informatie is juist wel goed om breed te delen, zoals informatie over iconprojecten of over de belangrijkste behaalde resultaten.
- Er bestaan verschillen in attitude tussen koplopers en achterblijvers. Een aantal TKI's gaf aan dat deze openbaarheid hen ook helpt om zowel hun verhaal beter uit te dragen als bepaalde vragen en verzoeken van journalisten makkelijker te kunnen beantwoorden, doordat verwezen kan worden naar reeds openbare informatie. Niet bij ieder TKI stond actieve openbaarheid hoog op de prioriteitenlijst. In een aantal gevallen vergde het rappelleren de nodige tijd en aandacht.
- De komende maanden is het streven gericht op een volledig groen overzicht. Dat betekent dus dat de TKI's met rode vakken aangespoord zullen blijven worden om alle categorieën informatie actief openbaar te maken. Vervolgens zal ook de borging moeten worden georganiseerd, zodat het geen eenmalige exercitie was. Dat betekent dat het een gewoonte en een integraal onderdeel van het communicatiebeleid van de TKI's moet gaan worden, om te zorgen dat het up-to-date en openbaar blijft. Denk daarbij aan afspraken om periodiek de thermometer erin te steken, teneinde de actuele stand van zaken op te nemen.

- Actieve openbaarheid is niet alleen een noodzaak of wettelijke verplichting, maar kan een belangrijke bijdrage leveren aan communicatie over beleid. Goede en transparante informatievoorziening (vooraf) draagt bij aan het beter inzicht geven in het wat, waarom en hoe van besteding van publieke middelen – ook wanneer er geen actuele aanleiding is voor communicatie (via pers of media). Vanuit die houding werd het belang van deze pilot door het merendeel van de TKI's onderkend.